

Bản tin số 4 - Tháng 4/2023

DỰ ÁN TĂNG CƯỜNG NĂNG LỰC XUẤT KHẨU
CHO DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA

TRONG NGÀNH HÀNG

GIA VỊ, RAU QUẢ VIỆT NAM

SFV
EXPORT

Funded by
the European Union

VCCI

ĐIỂM TIN THỊ TRƯỜNG

Ngày 28/3, Cơ quan An toàn Thực phẩm châu Âu (EFSA) cho biết đã phát hiện hợp chất nitrosamine gây ung thư trong nhiều loại thực phẩm hàng ngày. Theo nghiên cứu của EFSA, có đến 10 chất nitrosamine có thể hình thành trong quá trình chuẩn bị và chế biến thực phẩm. Những chất này có khả năng gây ung thư, gây độc cho gen và có thể làm hỏng DNA. EFSA cho biết phát hiện này sẽ được gửi đến Ủy ban châu Âu. Cơ quan này dự kiến có buổi thảo luận với 27 quốc gia thành viên về các biện pháp quản lý rủi ro nhiễm nitrosamine trên thực phẩm. [1]

Theo Báo cáo triển vọng ngắn hạn cho thị trường nông sản EU được Ủy ban châu Âu xuất bản vào ngày 30/3/2023, sản lượng táo của EU dự kiến sẽ đạt khoảng 12,2 triệu tấn vào niên vụ 2022/2023, tương đương với cùng kỳ năm trước và cao hơn 2,6% so với mức trung bình 5 năm. Gần một nửa sản lượng táo dự kiến sẽ được chuyển sang chế biến do nhiều táo chất lượng thấp hơn, không phù hợp để ăn tươi, cơ hội xuất khẩu thấp hơn và chi phí năng lượng bảo quản cao. Tiêu thụ táo tươi có thể giảm trong khi tiêu thụ táo chế biến sẽ tăng do sản phẩm tươi giá cao hơn. Dự kiến EU sẽ tiêu thụ khoảng 5,8 triệu tấn táo tươi (giảm 9% so với cùng kỳ), với mức tiêu thụ bình quân đầu người là 11,5 kg/người (giảm 6% so với cùng kỳ năm ngoái) và 5,7 triệu tấn để chế biến (tăng 8%). Nhập khẩu táo tươi của EU dự kiến sẽ tăng nhẹ trong niên vụ 2022/23 (tăng 2% so với cùng kỳ năm ngoái), trong khi lượng tồn kho cuối kỳ có thể giảm 23%. [2]

Theo freshplaza.com, dự báo sản lượng chuối của EU năm 2023 đạt 382.938 tấn. Trong đó, sản lượng chuối của Tây Ban Nha là 230.000 tấn, Pháp (Martinique và Guadeloupe) là 134.902 tấn, CH Síp (Cyprus) là 1.496 tấn và Hy Lạp là 925 tấn. [3]

Theo thông báo số 35 năm 2023 Tổng cục Hải quan Trung Quốc về yêu cầu kiểm dịch thực vật nhập khẩu kiwi tươi của Pháp, kiwi tươi của Pháp được phép nhập khẩu vào Trung Quốc từ ngày 14/4/2023 nếu đáp ứng các yêu cầu liên quan. [4]

CH Séc đã ra cảnh báo người tiêu dùng về sản phẩm ớt nhập khẩu từ Maroc chứa một tỷ lệ thuốc diệt côn trùng và thuốc diệt muỗi Tau-fluvalinate là 0,047 mg/kg – ppm, trong khi giới hạn dư lượng tối đa (MRL) của chúng là 0,01 mg/kg – ppm. [5]

Các cơ quan y tế Đức đã ra lệnh thu hồi một lô cà chua từ Thổ Nhĩ Kỳ khỏi thị trường do phát hiện có dư lượng 0,21 mg/kg-ppm Chlorothalonil (chất này bị cấm ở Liên minh châu Âu và có giới hạn dư lượng tối đa (MRL) là 0,01 mg/kg-ppm). [6]

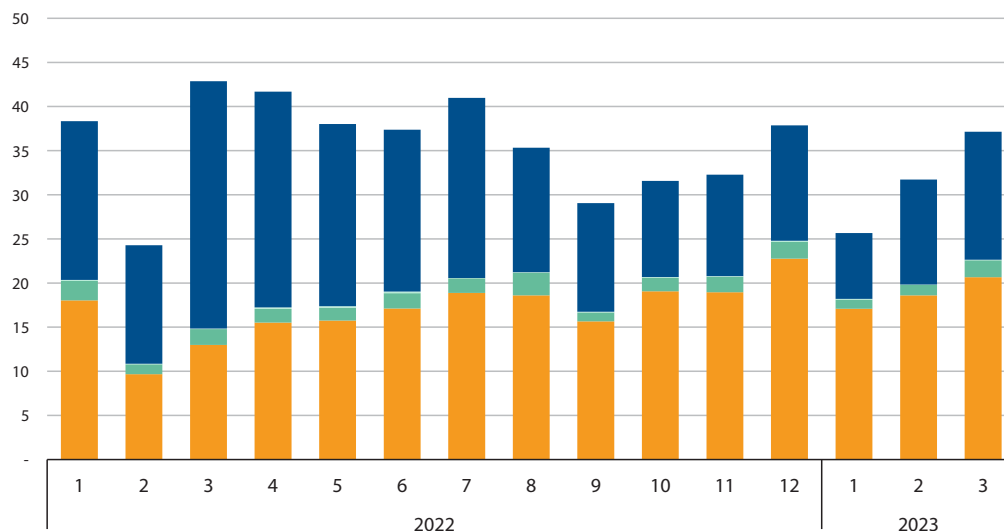
TÌNH HÌNH XUẤT KHẨU NGÀNH HÀNG GIA VỊ, RAU QUẢ SANG THỊ TRƯỜNG EU

Trong tháng 3/2023, xuất khẩu của nhóm ngành hàng gia vị và rau quả của Việt Nam sang thị trường EU đạt 37,1 triệu USD, tăng 17,1% so với tháng trước và giảm 13,4% so với cùng kỳ năm 2022. Trong đó, các sản phẩm trái cây tăng 59,1%, so với cùng kỳ năm 2022, rau củ các loại tăng 6,5%, rau và trái cây chế biến khác tăng 1,6%, các sản phẩm gia vị giảm 48,3%.

Hình 1

GIÁ TRỊ XUẤT KHẨU RAU QUẢ VÀ GIA VỊ SANG THỊ TRƯỜNG EU (TRIỆU USD)

■ Trái cây
■ Rau củ các loại
■ Rau và trái cây chế biến khác
■ Gia vị

Nguồn: Tính toán từ số liệu Tổng cục Hải quan

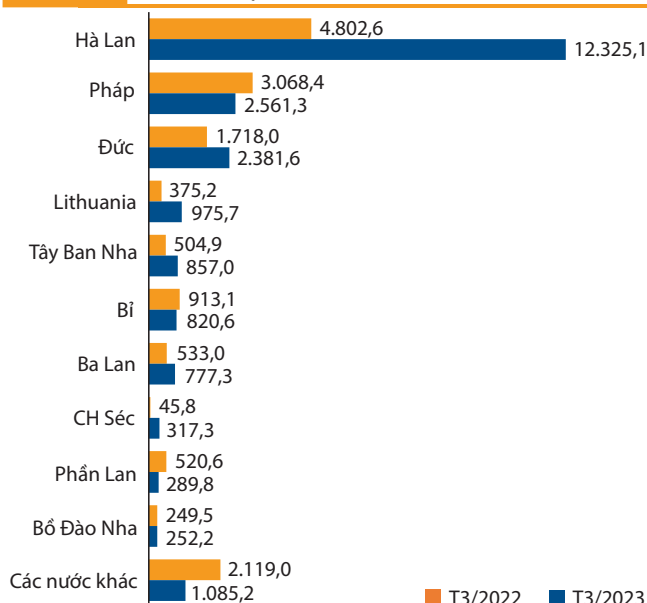
TÌNH HÌNH XUẤT KHẨU RAU QUẢ SANG THỊ TRƯỜNG EU

Giá trị xuất khẩu rau quả (trừ các loại rau gia vị) của Việt Nam sang thị trường EU tháng 3 năm 2023 đạt 23,2 triệu USD, chiếm 5,4% tổng giá trị xuất khẩu, tăng 14,2% so với tháng trước và tăng 52,5% so với cùng kỳ năm 2022. Trong tháng 3, các sản phẩm rau quả của Việt Nam đã xuất sang 22 nước thành viên của EU, trong đó, Hà Lan là quốc gia nhập nhiều nhất toàn khối với 12,3 triệu USD,

chiếm 54,4% tổng giá trị nhập khẩu cả EU và là một trong các thị trường tăng mạnh nhất so với cùng kỳ năm 2022 (tăng 156,6%). Pháp là thị trường nhập khẩu lớn thứ 2 trong khối (chiếm 11,3%) giảm 16,5% so với cùng kỳ năm 2022, chỉ đạt 2,56 triệu USD. Tương tự, Đức chỉ đạt 2,38 triệu USD, chiếm 10,5%; Lithuania đạt 0,98 triệu USD, chiếm 4,3%.

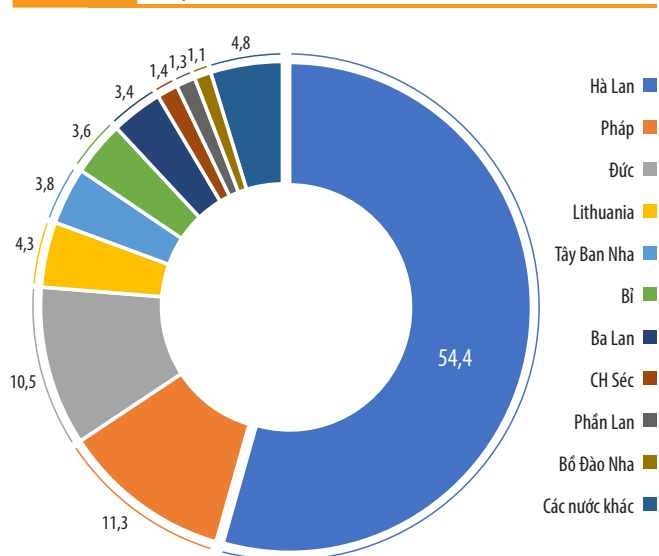
Hình 2

GIÁ TRỊ XUẤT KHẨU RAU QUẢ SANG THỊ TRƯỜNG EU (NGHÌN USD)

Hình 3

CƠ CẤU THỊ TRƯỜNG XUẤT KHẨU RAU QUẢ VIỆT NAM SANG EU THÁNG 3/2023 (%)

Nguồn: Tính toán từ số liệu Tổng cục Hải quan

TÌNH HÌNH XUẤT KHẨU MỘT SỐ SẢN PHẨM TRÁI CÂY NỔI BẬT

XOÀI: Trong tháng 3/2023, Việt Nam chỉ xuất khẩu xoài sang 14 quốc gia trong khối EU bao gồm: Lithuania, Hà Lan, Đức, Bỉ, Ba Lan, Phần Lan, Bồ Đào Nha, CH Séc, Pháp, Thụy Điển, Tây Ban Nha, Estonia, Đan Mạch và Ireland. Trong đó, giá trị xuất khẩu lớn nhất là Lithuania đạt 781,8 nghìn USD, chiếm 26,0% thị phần xuất khẩu xoài của Việt Nam sang EU, tăng 562,5% so với cùng kỳ năm 2022; Hà Lan đạt 615,0 nghìn USD (chiếm 20,5%, tăng 68,2%); Đức đạt 332,9 nghìn USD (chiếm 11,1%, giảm 29,1%); Bỉ đạt 300,1 nghìn USD (chiếm 10,0%, tăng 98,2%); Ba Lan đạt 242 nghìn USD (chiếm 8,1%, tăng 41,8%); v.v. Xoài xuất khẩu chủ yếu dưới dạng tươi, khô, sơ chế, đông lạnh chiếm 55,2%; sản phẩm chế biến (xoài nghiền, sấy khô, sấy dẻo, nước ép) chiếm 44,8%.

THANH LONG: Việt Nam chỉ xuất khẩu thanh long sang 6 quốc gia trong khối EU gồm: Hà Lan, Pháp, CH Séc, Đức, Thụy Điển và Ba Lan. Trong đó giá trị xuất khẩu lớn nhất là Hà Lan đạt 757,6 nghìn USD, chiếm 81,1% thị phần xuất khẩu thanh long của Việt Nam tại thị trường EU, tăng 11,1% so với cùng kỳ năm 2022; Pháp đạt 97,8 nghìn USD (chiếm 10,5%, giảm 38,9%); CH Séc đạt 50 nghìn USD (chiếm 5,4%, tăng 140,8%); v.v. Thanh long xuất khẩu chủ yếu dưới dạng tươi, sơ chế thô, đông lạnh chiếm 75,7%, còn lại là sản phẩm qua chế biến dạng nước ép hoặc xay nhuyễn chiếm 24,3%.

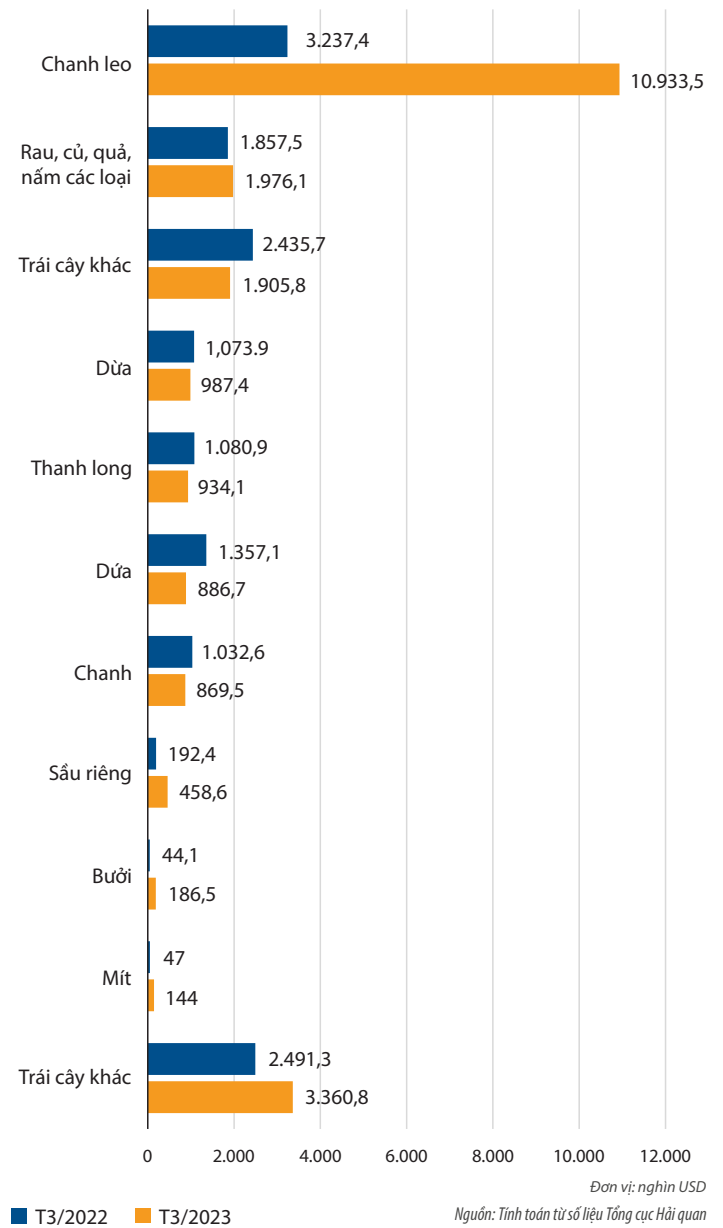

CHUỐI: Trong tháng 3 năm 2023, xuất khẩu gia vị của Việt Nam sang thị trường EU tăng tháng thứ 2 liên tiếp sau khi giảm mạnh vào tháng 1/2023 do xuất khẩu hạt tiêu giảm. Theo số liệu từ Tổng cục Hải quan, xuất khẩu hạt tiêu của Việt Nam sang EU trong tháng 3/2023 đạt 13,9 triệu USD, giảm 48,8% so với cùng kỳ năm 2022, chiếm 95,9% tổng giá trị xuất khẩu của nhóm sản phẩm gia vị. Bên cạnh đó, các sản phẩm gia vị khác như gừng, sả, ớt, hành các loại cũng giảm trong tháng 3/2023 so với cùng kỳ năm 2022. Tuy nhiên, trong tháng này cũng ghi nhận tăng trưởng xuất khẩu của tỏi, cao gấp 9,4 lần so với cùng kỳ 2022.

Trong các mặt hàng rau quả xuất khẩu sang EU trong tháng 3/2023, chanh leo là sản phẩm có giá trị xuất khẩu cao nhất, đạt 10,9 triệu USD, chiếm 48,3% tổng giá trị xuất khẩu của nhóm sản phẩm rau quả, đồng thời là một trong các sản phẩm tăng trưởng cao nhất, tăng 237,7% so với cùng kỳ năm 2022. Tiếp đến là rau, củ, quả, nấm các loại đạt 1,98 triệu USD (chiếm 8,7%), tăng 6,4%; dưa đạt 0,98 triệu USD (chiếm 4,4%), giảm 8,1%; thanh long đạt 0,93 triệu USD (chiếm 4,1%), giảm 13,6%, dứa đạt 0,89 triệu USD (chiếm 3,9%), giảm 34,7%, chanh đạt 0,87 triệu USD (chiếm 3,8%), giảm 15,8% v.v.

Hình 4

GIÁ TRỊ XUẤT KHẨU MỘT SỐ LOẠI RAU QUẢ CHÍNH XUẤT KHẨU SANG EU TRONG THÁNG 3/2023

TÌNH HÌNH XUẤT KHẨU GIA VỊ SANG THỊ TRƯỜNG EU

Trong tháng 3/2023, xuất khẩu gia vị của Việt Nam sang thị trường EU tăng tháng thứ 2 liên tiếp sau khi giảm mạnh vào tháng 1/2023 do xuất khẩu hạt tiêu giảm. Theo số liệu từ Tổng cục Hải quan, xuất khẩu hạt tiêu của Việt Nam sang EU trong tháng 3/2023 đạt 13,9 triệu USD, giảm 48,8% so với cùng kỳ năm 2022, chiếm 95,9% tổng giá trị xuất khẩu của nhóm sản phẩm gia vị. Bên cạnh đó, các sản phẩm gia vị khác như gừng, sả, ớt, hành các loại cũng giảm trong tháng 3/2023 so với cùng kỳ năm 2022. Tuy nhiên, trong tháng này cũng ghi nhận tăng trưởng xuất khẩu của tỏi, cao gấp 9,4 lần so với cùng kỳ 2022.

Bảng 1

GIÁ TRỊ XUẤT KHẨU MỘT SỐ SẢN PHẨM GIA VỊ CỦA VIỆT NAM SANG THỊ TRƯỜNG EU (NGHÌN USD)

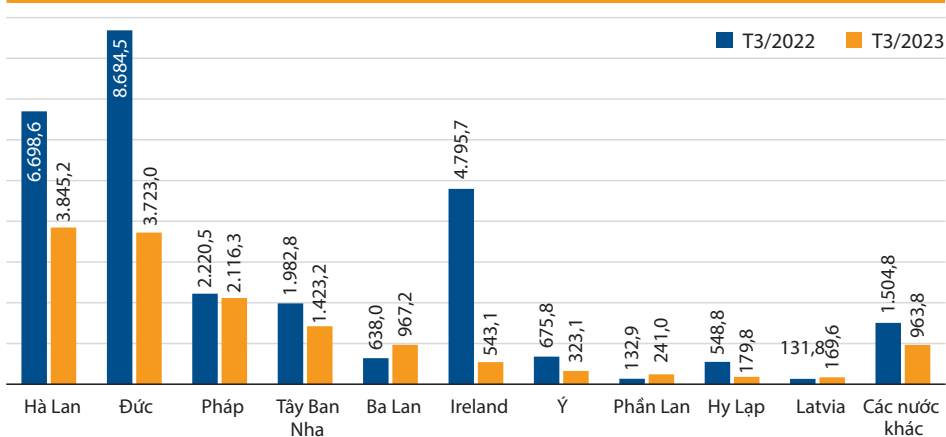
TT		T3/2022	T3/2023	Cơ cấu 2023	Chênh lệch 2023/2022
1	Tiêu	27.160,2	13.905,6	95,93%	-48,8%
2	Gừng	528,9	354,9	2,45%	-32,9%
3	Sả	195,6	90,5	0,62%	-53,8%
4	Tỏi	7,3	68,6	0,47%	842,4%
5	Ớt	68,5	61,9	0,43%	-9,6%
6	Hành các loại	35,2	12,3	0,08%	-65,1%
7	Lá hẹ	-	1,4	0,01%	0,0%
8	Hoa hồi	18,5	-	0,00%	-100,0%
	Tổng	28.014,2	14.495,1	100%	-48,3%

Nguồn: Tính toán từ số liệu Tổng cục Hải quan

Về thị trường xuất khẩu, Hà Lan, Đức, Pháp, Tây Ban Nha và Ba Lan là các quốc gia nhập khẩu gia vị chính của Việt Nam trong tháng 3/2023. Giá trị xuất khẩu gia vị của Việt Nam sang Hà Lan đạt 3,8 triệu USD, giảm 42,6% so với tháng 3/2022, tiếp đến là Đức đạt 3,7 triệu USD (giảm 57,1%), Pháp đạt 2,1 triệu USD (giảm 4,7%), Tây Ban Nha đạt 1,4 triệu USD (giảm 28,2%), Ba Lan đạt 0,97 triệu USD (tăng 51,6%); v.v.

Hình 5

GIÁ TRỊ XUẤT KHẨU CÁC SẢN PHẨM GIA VỊ SANG MỘT SỐ THỊ TRƯỜNG CỦA EU (NGHÌN USD)

Nguồn: Tính toán từ số liệu Tổng cục Hải quan

Trong tháng 3/2023, Việt Nam xuất khẩu gừng sang 9 quốc gia trong khối EU gồm Hà Lan, Đức, Romania, Lithuania, Estonia, Ireland, Pháp, Ba Lan và Ý. Trong đó, giá trị xuất khẩu sang Hà Lan là lớn nhất đạt 278,1 nghìn USD, chiếm 78,3% tỷ trọng xuất khẩu gừng của Việt Nam sang thị trường EU, giảm 19,2% so với cùng kỳ năm 2022; Đức đạt 37,9 nghìn USD (chiếm 10,7%, giảm 63,7%); Romania đạt 26,2 nghìn USD (chiếm 7,4%); các quốc gia Lithuania, Estonia, Ireland, Pháp, Ba Lan, Ý chiếm tỷ trọng tương đối nhỏ từ 1,1% trở xuống. Các sản phẩm gừng xuất khẩu sang EU bao gồm củ gừng tươi, gừng sấy khô, gừng thái lát, mứt gừng, v.v.

TÌNH HÌNH XUẤT KHẨU MỘT SỐ SẢN PHẨM GIA VỊ NỔI BẬT

TỎI:

Đối với sản phẩm tỏi, Việt Nam chỉ xuất khẩu sang 4 quốc gia thuộc EU gồm CH Séc, Pháp, Hà Lan và Ba Lan với giá trị xuất khẩu đạt 68,6 nghìn USD. Thị trường nhập khẩu nhiều nhất là CH Séc (chiếm 76,8%) và Pháp (chiếm 11,0%). Các sản phẩm tỏi xuất khẩu sang thị trường này chủ yếu là tỏi phi, bột tỏi và tỏi chua ngọt.

ỚT:

Việt Nam xuất khẩu ớt sang 9 quốc gia thuộc EU gồm Hà Lan, Ba Lan, Pháp, CH Séc, Síp, Thụy Điển, Ý, Bồ Đào Nha và Đức với giá trị xuất khẩu đạt 61,9 nghìn USD. Các thị trường nhập khẩu nhiều nhất là Hà Lan (chiếm 24,9% thị phần xuất khẩu ớt sang EU), Ba Lan (chiếm 21,4%), Pháp (chiếm 18,6%) và CH Séc (chiếm 14,8%). Các sản phẩm ớt xuất khẩu sang thị trường này chủ yếu là ớt xay, ớt đông lạnh, ớt ngâm dấm.

HÀNH:

Giá trị xuất khẩu hành của Việt Nam sang thị trường EU trong tháng 3/2023 chỉ đạt 12,3 nghìn USD, giảm 65,1% so với cùng kỳ năm 2022. Thị trường nhập khẩu hành của Việt Nam là Pháp, Hà Lan và Đức với các sản phẩm hành phi, hành khô, hành lá, hành sấy.

XU HƯỚNG THỊ TRƯỜNG TRONG THÁNG TỚI CHO MỘT SỐ SẢN PHẨM

Người tiêu dùng châu Âu ưa chuộng gia vị hữu cơ và tự nhiên. Tuy nhiên, sự sẵn có của các loại gia vị hữu cơ vẫn còn hạn chế, dự kiến thị trường gia vị hữu cơ sẽ phát triển 3-5%/năm trong vài năm tới. Trong bối cảnh rủi ro về biến đổi khí hậu, các nhà nhập khẩu châu Âu đang tiến hành đa dạng nguồn cung (bên cạnh nhà cung cấp chính là Trung Quốc và Ấn Độ) nhằm tránh làm gián đoạn chuỗi cung ứng, đây sẽ là cơ hội cho các doanh nghiệp gia vị Việt. [7]

Theo nhận định của Chủ tịch Hiệp hội Hồ tiêu Việt Nam, hiện Việt Nam đứng thứ nhất về tỷ trọng xuất khẩu và sản lượng xuất khẩu hồ tiêu, dù vậy, dư địa để phát triển và khai thác thêm cho cây hồ tiêu vẫn còn. Tuy nhiên, các yêu cầu và quy định khắt khe của thị trường nhập khẩu về rào cản phi thuế quan tiếp tục gia tăng, đặc biệt các vấn đề liên quan đến dư lượng thuốc bảo vệ thực vật (liên quan đến hồ tiêu) và kim loại nặng (liên quan đến cây quế). Diễn biến khó lường của biến đổi khí hậu sẽ là thách thức chính đối với ngành nông nghiệp trên toàn cầu. Các loại chi phí gia tăng sẽ tác động lớn đến nguồn cung. Việt Nam đặt mục tiêu trở thành nước xuất khẩu gia vị bền vững, đa gia vị chứ không chỉ dừng ở cây tiêu và quế, tạo sức mạnh tổng hợp, định vị là quốc gia cây gia vị trên thị trường thế giới, hướng đến mục tiêu xuất khẩu toàn ngành đạt trên 2 tỷ USD trong 3 năm tới. [8]

THÔNG TIN CHÍNH SÁCH

CHÂU ÂU SẼ TIẾP TỤC TĂNG CƯỜNG KIỂM SOÁT HÀNG HÓA NHẬP KHẨU

Ngày 19/4/2023, Nghị viện châu Âu đã thông qua một thỏa thuận với các quốc gia thành viên EU về kiểm soát một số mặt hàng nông lâm sản xuất khẩu vào EU liên quan đến phá rừng và suy thoái rừng. Dự luật sẽ đi vào hiệu lực sau 18 tháng công bố, tức là vào khoảng tháng 12/2024 hoặc chậm nhất tháng 1/2025. [9]

Nhằm cụ thể hóa các cam kết “ngăn chặn và đảo ngược” tình trạng mất rừng và suy thoái đất, châu Âu đã thông qua các dự luật nhằm cấm nhập khẩu các mặt hàng liên quan đến nạn phá rừng. Với các quy định mới được ban hành, các công ty xuất, nhập khẩu sẽ phải truy xuất nguồn gốc các sản phẩm nhập khẩu bán trên thị trường châu Âu, xem những sản phẩm này có sản xuất tại các khu vực bị mất rừng hay không. [10]

MỘT SỐ CHÍNH SÁCH CẦN LƯU Ý

01

Theo quy định mới của EU, từ năm 2025, nông sản muốn xuất khẩu sang EU phải đảm bảo được sản xuất không gây mất rừng. Mặc dù là quốc gia không có nguy cơ quá cao về mất rừng, Việt Nam vẫn cần tăng cường xây dựng chuỗi cung ứng bền vững để nông sản Việt Nam tiến sâu hơn vào thị trường EU. Trong bối cảnh đó, sản xuất và thương mại hàng hóa nông sản cần được định hướng phát triển bền vững theo chuỗi giá trị, không mở rộng diện tích, tăng chất lượng và giá trị sản phẩm, nâng cao sinh kế cộng đồng. [11]

02

Theo nhận định của đại diện Hiệp hội Hồ tiêu Việt Nam tại Hội nghị “Hành trình Việt Nam trở thành nhà cung cấp hồ tiêu và gia vị bền vững” diễn ra vào ngày 21/4, các thị trường nhập khẩu liên tục có những cảnh báo về dư lượng thuốc bảo vệ thực vật cũng như gia tăng tần suất kiểm soát và siết chặt quy định MRLs đối với thực phẩm nói chung bao gồm cả gia vị của Việt Nam. Do đó, việc hỗ trợ doanh nghiệp tiếp cận thông tin về tình hình thị trường và ngành hàng, nắm rõ quy định của cơ quan quản lý nhà nước của Việt Nam cũng như các quy định của nước nhập khẩu là hết sức cần thiết. [12]

03

Đại diện Tổ chức IDH Việt Nam đánh giá, thách thức lớn nhất đối với xuất khẩu hồ tiêu là dư lượng thuốc bảo vệ thực vật, còn với xuất khẩu quế là dư lượng kim loại nặng. Ngoài ra, là các thách thức liên quan tới môi trường như giảm phát thải carbon, khuyến khích mô hình canh tác bền vững, mô hình trồng xen một cách bền vững... Ngoài ra là các thách thức về xã hội như lao động trẻ em, lao động bình đẳng giới. [12]

THÔNG TIN THAM KHẢO

- 1 <https://plo.vn/co-quan-eu-hop-chat-gay-ung-thu-co-trong-thuc-pham-dung-hang-ngay-post726319.html>
- 2 https://agriculture.ec.europa.eu/news/short-term-outlook-report-war-ukraine-continues-impact-eu-farmers-2023-03-30_en
- 3 <https://www.freshplaza.com/asia/article/9515371/total-eu-banana-production-forecast-for-2023-stands-at-382-938-tons/>
https://agfstorage.blob.core.windows.net/misc/FP_com/2023/03/27/Aban.pdf
- 4 <http://www.customs.gov.cn/customs/302249/302266/302267/4958930/index.html>
- 5 <https://hortoinfo.es/alerta-residuos-pimientos-marruecos/>
- 6 <https://www.hortidaily.com/article/9517807/german-authorities-order-a-batch-of-turkish-tomatoes-to-be-withdrawn-from-the-market-due-to-chlorothalonil-residues/>
- 7 <https://mekongasean.vn/da-dang-hoa-thuong-hieu-de-dua-viet-nam-vao-ban-do-gia-vi-the-gioi-post20733.html>
- 8 <https://congthuong.vn/den-nam-2025-viet-nam-dat-muc-tieu-xuat-khau-ho-tieu-va-cay-gia-vi-len-2-ty-usd-251206.html>
- 9 <https://vn-eu-tradehub.com/2023/04/21/nghi-vien-chau-au-da-thong-qua-quy-dinh-moi-cua-eu-ve-kiem-mot-so-mat-hang-nong-lam-san-xuat-khau-vao-eu-lien-quan-den-pha-rung-va-suy-thoi-rung/>
- 10 <https://peppervietnam.com/eu-siet-truy-xuat-nguon-goc-viet-nam-co-lo-lang/>
- 11 <https://peppervietnam.com/eu-siet-truy-xuat-nguon-goc-viet-nam-co-lo-lang/>
- 12 <https://peppervietnam.com/den-nam-2025-viet-nam-dat-muc-tieu-xuat-khau-ho-tieu-va-cay-gia-vi-len-2-ty-usd/>

Tài liệu này được biên soạn với sự hỗ trợ tài chính của Liên minh Châu Âu. Các nội dung trong tài liệu này thuộc trách nhiệm dự án SFV-Export và không nhất thiết phản ánh quan điểm của Liên minh Châu Âu

